

ความสำคัญของการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้ PM-CARE model

ศศิธร ชิดนayı กศ.ด.(หลักสูตรและการสอน) *

รูปแบบการเรียนการสอน PM-CARE model พัฒนาขึ้นโดย ศศิธร ชิดนayı (2559) โดยนำแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ทฤษฎีพื้นฐานสำคัญของรูปแบบคือ แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา (Cognitive Apprenticeship) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) และกระบวนการพยาบาล สำหรับแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาให้ความสำคัญกับการพัฒนาศัภพภาพโดยผ่านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผู้เชี่ยวชาญจะแสดงให้เห็นความรู้ กระบวนการคิด ที่อยู่เบื้องหลังการกระทำให้ออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อให้ผู้เรียนสังเกตเห็นได้ การสังเกตเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนากรอบแนวคิดการทำงานของผู้เรียนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ เพราะกรอบแนวคิดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การฝึกหัดสำเร็จได้โดยที่สามารถปฏิบัติได้เองต่อไปโดยอิสระ (Collins, Brown,& Newman, 1987) กรอบแนวคิดที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในระยะแรกจะได้รับการช่วยเหลือ แนะนำจากผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญโดยผ่านการให้ข้อมูลย้อนกลับ คำแนะนำ การบอกใบ้ การที่ผู้เรียนมีการสังเกตจากตัวแบบและได้รับข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้เรียนเกิดการสะท้อนคิดภายในตนจนเกิดการพัฒนาความเชี่ยวชาญขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้และฝึกหัดจากประสบการณ์จริงในการแก้ปัญหา ทำให้สามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ (Zurmehehy, Lynd & Leadingham, 2014) กลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาผู้เรียนได้แก่ ตัวแบบ การโค้ช การเสริมศัภพภาพ สำหรับวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นจากการสังเกตการแก้ปัญหาของผู้เชี่ยวชาญ และสามารถเข้าถึงกลยุทธ์การแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ได้แก่ การบอกหรือสื่อสารสิ่งที่เรารู้ (articulation) และการสะท้อนคิด (reflection) และการสำรวจเรียนรู้สิ่งใหม่ (exploration) จะช่วยให้ผู้เรียนขยายการเรียนรู้ออกไปในสถานการณ์ใหม่ๆ จนเกิดเป็นแนวคิดของตนเองและมีทักษะหรือศัภพภาพสูงขึ้น (Collins, Brown,& Newman, 1987; Dennen & Burner, 2008) แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาจึงช่วยให้มีการพัฒนาการคิดระดับสูงและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Taylor & Care, 1999)

รูปแบบการเรียนการสอน PM-CARE model ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ 1) การเตรียมความพร้อมและสร้างแรงจูงใจ (Preparation and Motivation) 2) สังเกตการทำงานจากตัวแบบ (Modeling) 3) สร้างความรู้ภายใต้การช่วยเหลือและดูแล (construction by coaching and scaffolding) 4) ขึ้นไตร่ตรองรู้ตัวตน (Articulation and Reflection) 5) การสำรวจเรียนรู้สิ่งใหม่ (Exploration) แต่ละขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนแรกของรูปแบบคือ การเตรียมความพร้อมและสร้างแรงจูงใจของผู้เรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญ เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่กระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนสนใจ ใส่ใจต่อบทเรียนนั้น เพราะความใส่ใจเป็นจุดเริ่มแรกที่จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะสังเกตและเรียนรู้จากตัวแบบ การใส่ใจจะเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลจะสังเกตอะไรจากตัวแบบ การเรียนรู้ที่ยากและท้าทายจะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อผู้เรียนมีความสนใจจึงจะกระทำอย่างตั้งใจในการสร้างความรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง (Schunk, 2008,pp.86-87) การกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้เช่น การอธิบายวัตถุประสงค์ เนื้อหาการเรียนรู้ ในการเตรียมผู้เรียนได้มอบหมายให้ทบทวนความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ใหม่เพื่อที่จะสามารถเชื่อมโยงความรู้ สร้างความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดความรู้ใหม่ได้ (Ambrose, et.al, 2010, pp.4-5)

บทความวิชาการนี้สังเคราะห์มาจากงานวิจัย ศศิธร ชิดนayı.(2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้กระบวนการพยาบาลอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักศึกษาพยาบาล.วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขภูบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์